

Huvudman

Västerås kommun
kontaktcenter@vasteras.se

Ärendet

Tillsyn av Vetterstorpsskolan i Västerås kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att **senast den 29 mars 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Västerås kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart (26 kap. 10 § skollagen). Beslutet om föreläggande får inte överklagas (28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Västerås kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att huvudmannen vid minst ett tillfälle innan den 29 mars 2024 informerar samtliga lärare om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd. Huvudmannen ska även informera om skyldigheten att anmäla till skolans rektor om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots extra anpassningar. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).

2. Se till att rektor för varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer skyndsamt startar en utredning om elevens behov av särskilt stöd (3 kap. 7 § skollagen). För varje utredning om särskilt stöd som avslutats ska rektorn, eller den rektor överlåtit beslutanderätten till, fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Huvudmannen ska i redovisningen ange hur många utredningar om särskilt stöd som påbörjats och avslutats på skolan under perioden 6 december 2023 till 29 mars 2024 samt vad de resulterat i (3 kap. 9 § skollagen).
3. Se till att rektor skyndsamt fattar beslut om eleven i årskurs 3, vars utredning om särskilt stöd har påbörjats men inte avslutats, är i behov av särskilt stöd eller inte (3 kap. 9 § skollagen). Utredningen och beslut om eleven är i behov av särskilt stöd eller inte ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår från att ingripa mot Vetterstorpsskolan avseende brister rörande lärare (26 kap. 12 § skollagen). Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får inte överklagas (28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garantin för tidiga stödinsatser och skolans arbete för att skapa studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5595) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys höstterminen 2023 inlett en tillsyn av Vetterstorpsskolan som är en F-6 skola i Västerås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Vetterstorpsskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, lärare, garantin för tidiga stödinsatser och skolans arbete för att skapa studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan samt lektionsobservationer den 12 och 13 oktober 2023. En digital intervju med rektorn genomfördes den 18 oktober 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd

Av intervjuer med lärare framkommer att elever som befaras inte kommer att uppfylla betygskriterierna eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av intervju med lärare framgår att lärare som befarar att elever inte kommer att uppfylla betygskriterierna eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots extra anpassningar inom den ordinarie undervisningen inte alltid anmäler det till rektorn. Några lärare uppger i intervju att det på skolan är otydligt när lärarna ska anmäla att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Några lärare uppger att de är osäkra på skillnaden mellan extra anpassningar och särskilt stöd. Av intervju med rektorn framgår att det finns elever som rektorn befarar inte kommer att klara betygskriterierna eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots extra anpassningar. Enligt rektorn har lärarna inte anmält samtliga dessa elever till rektorn.

Beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram

Av intervju med lärare och rektorn framgår att en utredning om särskilt stöd inte alltid avslutas med att rektorn fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Exempelvis framgår av intervju med lärare att lärare föregående läsår lyfte att en elev som nu går i årskurs 3 inte kommer att uppfylla kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots extra anpassningar. Lärarna berättar att det påbörjades en kartläggning av elevens behov av särskilt stöd, men kartläggningen har enligt lärarna aldrig avslutats. Av intervju med representanter för elevhälsan och rektorn framgår att elevhälsan och rektorn fått information om

att eleven inte kommer att uppfylla kriterier för bedömning av kunskaper trots extra anpassningar. Det framgår även av intervjuer med representanter för elevhälsan och rektorn att det har påbörjats en kartläggning av elevens behov av särskilt stöd. Trots att kartläggningen inte har avslutats uppger både representanter för elevhälsan och rektorn att eleven ska få extra anpassningar i klassrummet och inte särskilt stöd. Rektorn uppger i en skriftlig komplettering till Skolinspektionen att utredningen gällande elevens behov av särskilt stöd påbörjades i mars 2023.

Rättslig reglering

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till. Rektorn får dock inte överlåta beslutanderätten för vissa i skollagen angivna former av särskilt stöd. Om en utredning av en elevs behov av särskilt stöd visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att tillgodoses elevernas rätt till särskilt stöd i enlighet med författningarnas krav. Av utredningen framgår att det finns elever på skolan som trots extra anpassningar ändå befaras att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Det framgår också att lärarna inte har anmält till rektorn att

samtliga av dessa elever kan vara i behov av särskilt stöd. Om personal inte anmäler att en elev kan vara i behov av särskilt stöd finns det en risk att rektorn inte får kännedom om elevens stödbehov. Det finns då även en risk att rektorn inte startar en utredning om elevens behov av särskilt stöd. Om en elevs behov av särskilt stöd inte skyndsamt utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stödet som eleven har behov av, och rätt till enligt skollagen.

Det är även en brist att rektorn inte alltid fattar beslut om att ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte utarbetas när en utredning om särskilt stöd startats. Enligt skollagen ska en utredning om särskilt stöd resultera i att rektorn beslutar om att ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller att rektorn beslutar att inte utarbeta ett åtgärdsprogram.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Västerås kommun verksamhet vid Vetterstorpsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Västerås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av den dokumentation som huvudmannen har inkommit med och av intervju med rektorn framgår att sju lärare på skolan saknar lärarlegitimation. Sex av dessa lärare läser lärarutbildning eller vidareutbildning av lärare (VAL). I ämnet musik undervisar en olegitimerad och obehörig lärare eftersom behörig lärare har slutat på skolan. Rektorn uppger att en annons ska läggas ut för behörig och legitimerad lärare i ämnet musik. Rektorn uppger även att samtliga olegitimerade lärare har visstidsanställning.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen). Om det inte finns någon som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder (2 kap. 18 § skollagen).

Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att undervisningen i musik bedrivs av en olegitimerad och obehörig lärare. Av ovan redovisade omständigheter framgår dock att rektorn planerar att annonsera efter behörig och legitimerad musiklärare. Skolinspektionen avstår därför från ingripande.

Val av ingripande

Skolinspektionen får avstå från att ingripa om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (26 kap. 12 § skollagen). Västerås kommuns verksamhet vid Vetterstorpsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att eleverna ska få undervisning av behöriga och legitimerade lärare.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att annonsera efter en behörig och legitimerad musiklärare. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Garanti för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare framgår att förskollärare och lärare använder de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3. Det framgår även att lärare, i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens, gör särskilda bedömningar av elevers kunskapsutveckling om det finns en indikation på att en elev inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper.

Rättslig reglering

Förskollärare och lärare använder de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3 (8 kap. 2 och 3 §§, 9 kap. 20, 21 och 22 b–c §§ skolförordningen (2011:185), Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2019:16] om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2016:66] om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan, Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2020:202] om nationella prov i årskurs 3, 6 och 9 i grundskolan läsåret 2021/2022).

Om det utifrån nationella kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov finns en indikation på att en elev inte kommer uppfylla kriterierna

för bedömning av kunskaper i aktuella ämnen gör ansvarig förskollärare eller lärare, i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens, en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen).

Om det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att extra anpassningar behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik ska ansvarig förskollärare eller lärare samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid planering av sådant stöd (3 kap. 4 a § skollagen).

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan genomförs en uppföljning av de extra anpassningar som getts i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning överförs till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs (3 kap. 4 b § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skolans arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation framgår att skolan under de två första veckorna av varje läsår genomför värdegrundarbete i alla årskurser. Vidare framgår att det på skolan finns gemensamma ordningsregler. Ordningsreglerna lyfts på klassråd och elevråd. Det tas även fram specifika klassrumsregler för varje klass.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att skolan följer upp elevernas studiero. Det framgår att rektorn utifrån problem som identifieras gällande studieron genomför olika typer av insatser. Exempel på insatser som genomförts på skolan är att fler lärare än tidigare undervisar i årskurs 4 och att några elever undervisas tillfälligt i en mindre grupp. I årskurs 5 finns alltid en pedagog från fritidsverksamheten med i klassen och i årskurs 6 har rektorn satt in en elevassistent under en period. Det framgår även att det på skolan finns trivselsvårdare som anordnar rastaktiviteter vilket ska bidra till att konflikter på skolgården minskar och att uppstarten av lektioner därför blir lugnare.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa studiero (5 kap. 3 § skollagen). Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av beslutsfattaren Helena Lund Lönnvik.

Utredaren Clara Sjösten har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Sara Angeria medverkat.